

Universitetet som plan B

Studietvivl som copingstrategi blandt universitetsstuderende

Laura Louise Sarauw og
Jan Thorhaug Frederiksen

Artiklen undersøger den øgede interesse for at styre studerendes studievalg og aktivitet under studiet. Med udgangspunkt i to nyere undersøgelser om hhv. frafald (Frederiksen og Billesø, 2017) og studerendes dagligdags prioriteter og valg (Sarauw og Madsen, 2016) argumenterer vi for, at denne interesse i at rekruttere de rette studerende og stimulere dem til en specifik studieadfærd har som uønsket konsekvens, at der skabes en særlig form for tvivl - og et behov for at beskytte sig selv gennem forskellige copingstrategier. Vi viser samtidig, at frafald og fastholdelse ikke er entydige begreber. Både frafaldne og aktive studerendes fortællinger er derimod knyttet til visse generaliserbare forestillinger om, hvordan en studerende bør være, og hvad en universitetsuddannelse bør føre til. Modsat de seneste reformers forsøg på at give incitament til en mere målrettet studieadfærd, er de generelt usikre på deres valg og studiestrategier og påtager sig selv et ansvar for denne usikkerhed - de frygter at have valgt forkert, at være umodne eller uegnede til at studere.

Emneord: Universitetspædagogik, frafald, fastholdelse, fremdrift, studerende

Øget optag, sparekrav og reformer, der belønner hurtig gennemførelse, har sat gennemførelse på den universitetspædagogiske dagsorden. Det ses blandt andet ved, at universiteterne fører en ny, aktiv rekrutteringspolitik, hvor man aktivt selekterer studerende, som med sikkerhed er i stand til at gennemføre. Samtlige universiteter arbejder samtidig med at stimulere en mere målrettet og engageret studieadfærd blandt de allerede optagne (UFM 2015; UFM, 2018). Fx supplerer Syddansk Universitet (SDU) deres kvote-2 optag med en multiple-choice test, mens Københavns Universitet (KU) indfører en ny optagelsestest. Vi spørger i denne artikel, hvordan de studerende oplever at være genstand for - og skaber mening i - sådanne adfærdsregulerende, pædagogiske tiltag.

Hvor den eksisterende forskning især fokuserer på, hvad der stimulerer til fuldførelse, hhv. svækker engagementet og fremkalder frafald (EVA, 2018a, 2018b, Wittrup et.al. 2014, Aulck og Blumenstock 2016; Shadihul og Karim 2015), fokuserer vi her på en række strategier, som er fælles for mange studerende

- frafaldne som fuldførere. Vi viser, at universiteternes interesse i at rekruttere de rette studerende og stimulere dem til en specifik studieadfærd skaber en særlig form for tvivl og et medfølgende behov for at beskytte sig selv gennem forskellige copingstrategier.

Artiklens første del er en sammenlignende analyse af to parallelle mixed-method undersøgelser af hhv. frafald (Frederiksen & Billesø, 2017) og aktive studerendes dagligdags prioriteter efter fremdriftsreformen (Sarauw og Madsen, 2016). Vi tager udgangspunkt i frafaldsundersøgelsens konklusion om, at det er vanskeligt at udpege frafaldstruede studerende på baggrund af studiebaggrundsdata (Frederiksen og Billesø: 25). Der er med andre ord en strukturel lighed mellem de 'frafaldne' og de 'aktive' studerende - de to grupper trækker i vid udstrækning på enslydende generaliserbare forestillinger om, hvordan en studerende bør være, og hvad en universitetsuddannelse bør føre til.

I artiklens anden del diskuterer vi de studerendes fortællinger ift. den ideelle studerende, der (implicit) tales frem i rapporter, medier og politiske reformer. Her finder vi forventninger som målrettethed, engagement, progression m.m. Den ideelle studerende matcher uddannelsen præcist, er sikker på sit valg, er målrettet og færdiggør eksamener efter forskrifterne (Ulriksen et al., 2017; Katznelson, 2018). De studerendes genskaber med modsat fortegn denne politiske fortælling, når de fortæller om hverdagen og beslutningen om at falde fra.

Empirisk grundlag

Artiklen bygger på to mixed-method undersøgelser, som vi i det følgende kort præsenterer. Det kvalitative analysemateriale dækker over interview med i alt 60 aktive og frafaldne studerende (2013-2017) fra følgende uddannelser på Københavns Universitet: Datalogi, Dansk, Etnologi, Filosofi, Film og Medier, Kommunikation og IT, Pædagogik og Retorik.

Frafaldsanalysen (Frederiksen & Billesø, 2016) er en mixed-methods analyse fra et institut ved Københavns Humanistiske Fakultet. I undersøgelsen analyseres registerdata (fx karaktergennemsnit, sabbatår, køn, alder etc.) fra studerende, optaget på dette instituts fem bacheloruddannelser 2012-2016 (n=1441). Denne analyse viser, at frafald ikke kan forudsiges med nogen nævneværdig præcision. Analysens kvalitative del er en analyse af 44 interview med studerende, der er faldet fra. Interviewene er analyseret med tematiske meningskondenseringer.

Fremdriftsundersøgelsen (Sarauw & Madsen, 2016) bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt 4354 studerende ved landets otte universiteter, gennemført i foråret 2015. Undersøgelsen spurgte ind til studerendes prioriteter og valg i lyset af fremdriftsreformens krav om hurtigere studie gennemførelse. De strukturelle ligheder med frafaldsanalysens population viser sig blandt andet

ved, at flere var i tvivl om hvorvidt de ville (kunne) gennemføre deres studium (ibid.: 39, 50). I de supplerende fokusgruppesamtaler, som vi analyserer i denne artikel, deltog 16 studerende. De i alt 14 samtaler blev foretaget i løbende runder med ca. ½ års mellemrum i 2013-16 og indgik i ovennævnte spørgeskemadesign såvel som div. følgespørgsmål. Interviewene er kodet og analyseret i deres helhed i forbindelse med denne artikel.

Analyselstrategi

I artiklens analyser anlægger vi en studiebiografisk-narrativ tilgang, hvor interviewpersonernes fortællinger, erindringer og meningsskabelse om eget studieforløb og evt. frafald er i fokus. Vi lægger således vægt på et fortolkende meningsskabende lag, hvor begivenheder i fortiden tilskrives mening - og måske rekonstrueres - i lyset af nutiden og bruges som forklaring på bestemte prioriteter og valg (Frederiksen og Billesø, 2017: 12).

Den narrative tilgang gør det muligt at vise, hvordan de interviewede ofte trækker på et fælles repertoire af narrativer, der hentes fra de sociale rammer, som man som studerende og ung i Danmark er indskrevet i (Frederiksen og Billesø, 2017: 8). Den amerikanske kultursociolog Michèle Lamont (Lamont, 2004) forklarer i sine studier af arbejderklasse og middelklasse i Frankrig og USA nationale forskelle mellem arbejdermænds fortællinger om identitet og værdighed med en forskel i hvilke kulturelt legitime narrativer, der er til rådighed. Lamont placerer et sådant kulturelt repertoire af narrativer som et nationalt-specifikt lag mellem sociale strukturer (fx klasse, race og køn) og subjektive strukturer (fx habitus) (Lamont og Thevenot, 2000).

I vores analyser viser vi, hvordan de interviewedes måde at ræsonnere på spejler politiske forestillinger i medier og på uddannelserne om den kulturelt legitime måde at være studerende på. I vores analyser ses det i form af følgende tre narrativer: 1) det ideelle studiematch, 2) den strategiske tvivl, 3) det individuelle ansvar. Disse tre narrativer udtrykker et universitetspædagogisk dilemma, hvor den studerende både opfattes som kompetent og selvstændigt subjekt, og som objekt for universitetspædagogisk styring og adfærdskontrol.

Det ideelle studiematch

I dette afsnit belyser vi de studerendes oplevelser med hhv. at tilvælge og fravælge en påbegyndt uddannelse. Vi viser, hvordan både aktive og frafaldne studerende trækker på et fælles narrativ om det ideelle match, der blandt andet handler om, at man skal tænke over, hvad det man har valgt fører til, og at det kan være kostbart at være usikker i for lang tid (Frederiksen og Billesø, 2018: 32).

Refleksionerne hos de frafaldne formulerer en søgen efter en uddannelse, hvis egenskaber matcher de (eventuelt udtalte) forventninger og forestillinger om

studie og fag. For den tidligere pædagogikstuderende, Marianne, manifesterer forestillingen om et ideelt match sig som usikkerhed over, hvad uddannelsen skal føre til - og så er det ovenikøbet vanskeligt at forklare, hvad det egentlig er, hun studerer:

Måske det var mig, men da jeg startede på pædagogik, der var det sådan, når mine gamle klassekammerater spurgte "hvad læser du?" Pædagogik. "Pædagog?", og det var sådan alle sagde "pædagog, pædagog" og jeg tænkte bare, nej jeg er ikke "pæda..."

For Marianne kædes usikkerheden sammen med, at hun ikke helt synes, at hun brænder for uddannelsen:

Altså, jeg prøvede virkelig at sige til mig selv, at det er lige meget hvad folk tænker, det er, hvad du vil, og så tænkte jeg, ja det er fint nok, hvis jeg virkelig kunne lide det, hvis jeg virkelig brændte for det. Så ville jeg også have sagt, fuck det.

Marianne opgiver pædagogikstudiet pga. sit subjektive forhold til uddannelsen - de matcher ikke hinanden. På samme måde er andre udslagsgivende argumenter for frafald, at uddannelsen ikke matcher forventningerne eller ikke vægter det, den studerende ønsker at fordybe sig i. Endelig kan frafald være planlagt fra starten af studiet. Det gælder fx studerende, der akkumulerer merit, så de kan optages på andre uddannelser med højere adgangskrav. Her er der tale om, at det perfekte match skønnes at være et andet studium, og at frafaldet er en strategi for at realisere dette match.

Hos de aktive studerende er forestillingen om det ideelle match ofte dominerende på et dagligdags plan. Kalle fortæller her om, hvordan fremdriftsreformens og uddannelsesloftets begrænsninger fremprovokerer en konstant opmærksomhed på, hvorvidt man har fundet sit 'match':

Kalle, Dansk: Det er helt sikkert, at man ikke skal vælge forkert alt for mange gange, og det man vælger forkert, der skal man ikke blive alt for længe. [...] Det kan jo godt ske, at man finder ud af, at et eller andet fag, det er røv og nøgler. Man skal finde ud af det hurtigt, hvis man vælger forkert.

For Kalle er et hurtigt studieskift en god strategi, hvis man som studerende oplever et manglende match. Vores sammenligninger af de aktive og frafaldne studerendes fortællinger viser imidlertid, at studieskift sjældent eliminerer den grundlæggende tvivl om, hvorvidt man har fundet det ideelle match. Mathias,

som på interviewtidspunktet havde en halvt afsluttet bachelorgrad (BA) i Jura og en fuldt afsluttet BA i Informationsvidenskab oplever derimod et stigende pres for at vælge rigtigt:

Mathias, Datalogi: Altså man føler et pres, vil jeg sige, for at man blive nødt til at vælge rigtigt nu. [...] Det var også en af grundene til, at jeg ikke skiftede [fra Informationsvidenskab til Datalogi med det samme]. Fordi jeg tænkte, hvad nu hvis det heller ikke er det rigtige? Og der havde jeg så muligheden for at tage bachelorfag på tilvalg i stedet for at droppe ud af uddannelsen, og så lige snuse til det, før jeg tog et valg.

For Mathias giver det oplevede pres for at finde det ideelle match sig udslag i en strategi, hvor han vælger at afslutte sin BA i Informationsvidenskab samtidig med, at han tog fag på Datalogi. Hans strategi er med andre ord, at holde forskellige muligheder åbne for at se, om der er et match, før han træffer et endeligt valg.

I mange af vores interview formulerer både aktive, frafaldne og studieskiftere en fortælling om det at vælge/fravælge uddannelse som en søgen efter dét ideelle, personlige match. I lighed med Marianne, som valgte at falde fra pædagogikuddannelse, oplever de aktive studerende dog sjældent, at deres uddannelse lever op til deres forestillinger om det ideelle match. Som hos Kalle og Mathias ser forestillingen om det ideelle match snarere ud til at producere en vedvarende tvivl, ofte i form af en konstant opmærksomhed på, hvorvidt man nu også valgt rigtigt.

Den strategiske tvivl

I dette afsnit ser vi på, hvordan forestillingen om det ideelle match producerer en strategisk tvivl, som blandt andet handler om, at man skal reagere hurtigt for ikke at spilde sin tid. For Andreas her handler det helt konkret om, hvorvidt om udbyttet af studiet modsvarer den investering, det er, at han forbruger SU-klip:

Andreas, Pædagogik: Mine venner og familie, og de var så'n du er dum bare at bruge SU, når du alligevel på et eller andet tidspunkt dropper ud, så ja lad mig droppe ud, (...) Det var egentlig en lettelse for mig, så'n puha, der røg SU'en, lidt lige meget, jeg finder et arbejde eller et eller andet, videre, NYT.

Andreas er allerede i tvivl, men SU-reglerne forvandler usikkerheden til en beslutning. I de frafaldnes narrativer fremskynder reglerne frafald og intensiverer tvivl. Men som hos Andreas ovenfor kan de også fungere som

en rationel begrundelse, hvor tvivl om, hvorvidt uddannelsen er det rigtige match, legitimt udkrystalliseres som en beslutning. Andreas' beslutning bliver forståelig og legitim for venner og familie, fordi tvivl kombineres med strategisk omkostningsminimering. I det følgende gør Søren sig lignende strategiske overvejelser ift. den begrænsede tid, hvor man kan forbedre sit eksamensgennemsnit ved at søge hurtigt ind. Han vakler mellem at fortsætte på Film- og Medievidenskab eller skifte til Medicin, men strategiske overvejelser gør det nødvendigt at vælge:

Søren, Film og Medievidenskab: Jeg følte, der var lidt sådan en, en timer, at jeg skulle [stoppe på Film og medievidenskab] inden jeg ikke kunne få ganget mit snit, så jeg blev nødt enten at stoppe og søge ind på medicin, og hvis jeg ikke stoppede, kunne jeg ikke læse medicin.

Regler om SU og karakterforbedring regulerer altså adfærd (hvilket også er den politiske intention), men reglerne er også en ramme for strategisk navigation og anspore til afklaring.

De aktive studerende forsøger typisk at eliminere tilbagevendende tvivl med stram daglig styring. Nedenfor fortæller August, hvordan han forsøger at retfærdiggøre sit SU-forbrug gennem en hyperplanlagt dagligdag, præget af en konstant opmærksomhed på at udnytte tiden:

August, tidligere Datalogi, nu DTU: Ja, altså jeg har forsøgt at følge sådan nogle selvlagte planer for en uge for, hvor meget jeg skal nå og sådan noget dér, men det er måske også bare mig, men jeg kan aldrig få det til at fungere. [...] Jeg kommer hele tiden til at have den der fornemmelse ... om jeg nu gør jeg det grundigt nok, altså der mangler en eller anden barre, der ligesom siger, at nu har du gjort det grundigt nok.

Med den minutløse planlægning mimer August bevidst eller ubevidst de øgede pædagogiske performativitetsskrav, som præger mange uddannelser efter fremdriftsreformen (Sarauw og Andersen, 2016; Macfarlane, 2016). Det være sig fx mødepligt, skoleskemaer, som foreskriver en 42-timers arbejdsuge med aktiviteter mellem forelæsningserne, krav om deltagelse i gruppearbejde og anden pædagogisk adfærdregulering, som har til hensigt at øge den såkaldte studieintensitet (UFM, 2015; EVA, 2016). August har imidlertid svært ved selv at vurdere, hvornår tingene er gjort så grundigt, at det retfærdiggør hans status som aktiv studerende.

Det individuelle ansvar

I dette afsnit belyser vi, hvordan de studerende i vores interview har normaliseret kravet om hurtig studiegennemførelse. Det sætter sig blandt andet i gennem ved, at der ikke stilles spørgsmålstejn ved reelle problemer med fx stoftrængsel, ekskluderende studiekulturer eller mangelfuld pædagogisk-administrativ koordination.

De interviewedes kritik har oftest form af selvbebrejdelser. Mange mener således, at deres problemer med at følge med på studiet skydes, at de er dårlige planlæggere, ikke har det rette niveau eller kommer fra en ikke-akademisk familie. Frem for at udpege mulige strukturelle udfordringer, fx relateret til begrænset underviserinteraktion eller nye, universitetspædagogisk krav om minutøs detailplanlægning af dagligdagen, vendes kritikken indad som et i den enkelte iboende problem.

Her er det John, som forklarer sin tvivl på egen formåen med, at han kommer fra et 'ikke-akademisk hjem':

John, Etnologi: Jeg kunne mærke på mig selv, i hvert fald, som kommer fra et ikke akademisk-hjem, at selvom jeg har klaret mig fint herude [på studiet, red.] så er der noget iboende, som siger til mig, at der er ikke nogen i din fars familie i flere generationer, som har gået på universitetet, så jeg hører ikke rigtig hjemme her.

Oplevelsen af hjemløshed tilskrives ofte noget 'iboende' frem for underviserne eller studiestrukturen. Som det ses af det følgende citat, er der tale om en individualisering, som har konsekvenser ift. aktuelle tendenser i den universitetspædagogiske udvikling og det øgede fokus på god planlægning som nøglen til et godt studieliv (jf. øget brug af skoleskemaer, studieaktivitetsmodeller o. lign., der forskriver de studerendes aktivitet for en fuldtids arbejdsuge). For August producerer det fx en vedvarende selvbebrejdelse. Det er ham selv, det er galt med - ikke systemet, når han ikke kan nå det hele:

August, Datalogi: Altså, hvis man er rigtig dygtig til at prioritere sin tid og planlægge, så burde man sagtens kunne have den tid. Og det ville jeg nok også godt kunne, men da er det bare, når du har den tid hvor du føler du skulle slappe af, der har du ikke nået alle de ting, du burde.

I frafaldsanalysen kommer oplevelsen af et individuelt ansvar frem på lignende måder, men formuleres ofte ved at spejle sig i de andre studerende:

Markus, Filosofi: Der var dem, der bare ville det 120%, som sad og læse otte timer hver dag [...] der skal være høje krav, men jeg sad også med en fornemmelse af, at en del af dem, der stoppede, ikke ville være stoppet, hvis det ikke var på den måde.

Markus bliver usikker ved at møde de tilsyneladende dygtigere studerende, fordi det får hans egen viden og arbejdsindsats til at fremstå som utilstrækkelig. Han peger på, at studiekulturen kunne være mindre ekskluderende, men ifølge Markus er problemet stadig Markus, fordi han ikke er på det samme høje niveau, som de andre.

Den politisk efterspurgte studerende

De interviewede trækker på et kulturelt anerkendt repertoire af forklaringer, der opleves som passende og legitimerende fortællegræb. Der er tale om generaliserede forestillinger, hvis eksistens ikke kan be- eller afkræftes. Men de tjener et legitimerende formål, som kan fortælle noget om, hvilke forestillinger, der er på spil, når studerende hhv. vælger og fravælger uddannelse. Vi vil nu belyse, hvordan disse narrativer aktuelt gestaltes i policies, eksperimenter med nye optagelsessystemer og pædagogiske styringstiltag, som sigter mod at disciplinere studerende til at arbejde målrettet og struktureret.

Narrativet om det ideelle match er indlejret i reformer, som handler om at få individets egeninteresser til at matche samfundets – eller ”at skulle ville det, man skal” (Krejsler et al. 2019). Narrativet er ikke i sig selv en historisk nyskabelse, men det er i stigende grad koblet til direkte adfærdsregulerende incitamenter, der skal få uddannelsessøgende til at vælge rigtigt og hurtigt (UFM, 2018: 25). I 2009 indførtes en karakterbonus, hvor studerende kunne gange deres snit med 1,08, hvis de påbegyndte deres uddannelse hurtigt. Dimensioneringsplanen fra 2014 begrænsede antallet af studiepladser ift. efterspørgslen. I 2016 kom uddannelsesloftet med incitamenter, der skulle få de uddannelsessøgende til at vælge rigtigt første gang. Studerende, der havde gennemført én videregående uddannelse, skulle ikke kunne optages på en ny uddannelse.

Karakterbonus, dimensionering og uddannelsesloftet har det til fælles, at de konstruerer den studerende som en rationelt vælgende uddannelsesforbruger. Det gælder også den ministeriedrevne webportal, Uddannelseszoom, hvor uddannelser kan sammenlignes vha. tal om beskæftigelse, startløn, gennemførelsetider samt tidligere studerendes vurdering af kvalitet, udbytte, tidsforbrug o. lign. Der lægges her op til, at det ideelle studiematch er en reel mulighed, hvis blot man har den rette information.

Det er efter vores vurdering ingen tvivl om, at denne konstruktion af den studerende som en optimalt informeret forbruger, der kan træffe et ideelt

uddannelsesvalg, spejles i de studerednes narrativer om strategisk tvivl og det individuelle ansvar. Blandt de aktive studerende har den blandt andet fremprovokeret en konstant og stærkt individualiseret opmærksomhed på, hvorvidt man har valgt den rigtige uddannelse og bruger sin tid fornuftigt. Hos de frafaldne tolker vi på baggrund af vores samlede materiale, at det har fremskyndet beslutningen om at falde fra/skifte til en anden uddannelse (Frederiksen og Billesø, 2017: 33).

Med fremdriftsreformen (2013), der straffede forsinkelser og belønnede hurtig gennemførelse, fik universiteterne et nyt incitament til at frasortere studerende ud fra evner og motivation. Dette har ligeledes betydning for, hvordan den studerende forstås og mødes på universiteterne. Frem for fx at fokusere på formative potentialer i mødet mellem den studerende og uddannelsen, vidner det om en statisk-essentialistisk forståelse af den studerende som et individ med en forhånd fast defineret identitet og nogle ganske bestemte potentiale (fx UFM, 2015: 88). Fremdriftsreformen er nu afløst af et nyt bevillingssystem, der belønner hurtig gennemførelse og jobmatch (UFM, 2017), men interessen for de studerendes "essenser" er tilsyneladende uændret. Flere universiteter har fx både skærpet karakterkravene til de studerende på kvote-1 og øget antallet af kvote 2-pladser, som suppleres med optagelsesprøver (fx SDU og KU).

Samtidig har interessen for universitetspædagogik aldrig været større. Især efter fremdriftsreformen har mange uddannelser målrettet søgt at optimere de studerendes såkaldte 'studieintensitet' (EVA, 2016). Det ses blandt andet i form af en øget detaljstyring af studerendes dagligdag via fx skoleskemaer og studieaktivitetsmodeller (Sarauw og Andersen, 2016; Kieding et al, 2017). Når August og andre ovenfor henviser til et narrativ om, at det at komme igennem studiet på normeret tid alene er et spørgsmål om god planlægning, kan det derfor ses som en (måske) en utilsigtet konsekvens af at tilskynde til en detailplanlægning, men som ifølge vores interview har en individualiserende effekt, der kan skygges for behovet for en bredere pædagogisk indsats.

Diskussion

Artiklens påstand har været, at universiteternes interesse i at rekruttere de rette studerende og stimulere dem til en specifik studieadfærd har som uønsket konsekvens, at der skabes en særlig form for tvivl og et medfølgende behov for at beskytte sig selv gennem forskellige copingstrategier. De universitetsstuderendes adfærd ændrer sig som konsekvens af reformernes adfærdsstyring. Men det gør de studerendes måder at tænke om sig selv og deres uddannelse på også. Reformerne skaber en studiestrategisk horisont i form af nogle bestemte narrativer, der er til rådighed for de studerende, når de skal navigere i uddannelserne og legitimere deres valg. Den studerende er i dette narrative repertoire et rationelt, informeret individ, der er i stand til at vælge den uddannelse, han eller hun matcher ideelt. Dermed er ansvaret for dette match, og for hvordan den studerendes

uddannelsesforløb former sig, lagt over på den enkelte studerende.

Hos de studerende i vores undersøgelser er koblingen til disse narrativer ikke altid direkte, eller entydig. Det er snarere sådan, at narrativet om det ideelle match har en legitimerende funktion, der skal få deres prioriteringer og valg til at fremstå strategisk velovervejede. Narrativets logik om det rationelt vælgende individ er med andre ord ofte en betingelse for, hvordan den studerende i øvrigt kan tale sig selv frem.

Sammenfaldet mellem de frafaldne og aktive studerendes narrativer giver anledning til at diskutere, om det er muligt at forudsige frafald. Der er selvsagt også forskelle mellem de frafaldne og aktive studerende (og også internt i de to grupper), som vi ikke har berørt her, ligesom der også er andre narrativer og ambivalenser på spil i de mange interview. Men det er ifølge vores analyser ikke systematiske forskelle, der kan forklare, hvem der falder fra, og hvem der ikke gør. Vores analyser viser fx, at tvivlsdimensionen i høj grad også omfatter de aktive studerende. Som vi selv har gjort det i denne artikel, foreslår vi på den baggrund, at man i højere grad retter opmærksomheden mod det, der er fælles for de studerendes, når de fortæller om deres møde med det videregående uddannelsessystem og ser på, hvordan systemet uddannelsessystem måske selv er med til at producere en vedvarende tvivl, som nogle gange fører til frafald. Heri ligger efter vores opfattelse et universitetspædagogisk dilemma: De studerende tager på den ene side et øget ansvar for egen uddannelse på sig. På den anden side ligner de sig selv så perfekt med den politiske fortælling om det ideelle studiematch, at det kan bidrage til frafald. Som en yderligere konsekvens blandt både aktive og frafaldne studerende ser vi samtidig, at mulighederne for formativ læring og udvikling af en ikke-studiestrategisk horisont indskrænkes.

Laura Louise Sarauw er ph.d. og gæsteforsker på Aarhus Universitet

Jan Thorhauge Frederiksen er ph.d. og lektor på Københavns Universitet

Referencer:

Andersen, H. L. & Jakobsen, C. (2017). Til dannelse eller nytte - Universitetsuddannelser mellem forskningsbaseret faglighed og relevans for arbejdsmarkedet, Kbh.: Frydenlund.

Aulck, L., & Blumenstock, J. (2016). Predicting Student Dropout in Higher Education. arXiv:1606.06364v4 [stat.ML]

Brinkmann, S. og Eriksen, C. (red.) (2005). Selvrealisering – Kritiske Diskussioner af en Grænseløs Udviklingskultur, Aarhus: Klim.

Christiansen, F., Mathiasen, H., & Johansen, M. (2019). 'Learning Analytics og udvikling af studerendes autonomi og autenticitet.' I: Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift, 15(27), 35-49. <https://tidsskrift.dk/dut/article/view/108002> (december 2019)

EVA (2018a). Studievalg og frafald på de videregående uddannelser Sammenhænge mellem de studerendes studievalgsproces og deres frafaldsrisiko: <https://www.eva.dk/videregaaende-uddannelse/studievalg-frafald-paa-videregaaende-uddannelser> (december 2019)

EVA (2018b). Fastholdelse af studerende på videregående uddannelse Videnopsamling om forskning i indsatser til at mindske frafald: <https://www.eva.dk/videregaaende-uddannelse/fastholdelse-studerende-paa-videregaaende-uddannelser> (december 2019)

EVA (2016). Styrk de studerendes udbytte - Inspiration til at arbejde med de studerendes studieintensitet: https://www.eva.dk/sites/eva/files/2017-08/Styrk%20de%20studerendes%20udbytte_inspirationskatalog_1.pdf (december 2019)

Frederiksen, J. T., & Billesø, J. A. B. (2018). Frafall på MEF 2012-2016. Kbh.: University of Copenhagen.

https://curis.ku.dk/portal/files/201912150/Frafald_p_MEF_2012_2016_final.pdf (december 2019)

Katznelson, N. (2018). De topmotiverede unge, Kbh.: Hans Reitzel.

Keiding, T., A. Qvortrup & H. Mølgaard (red.) (2017). Studieaktivitetsmodellen. Hans Reitzels. Krejsler, J. B., Nissen M., & Bagge Kousholt K. (red.) (2019). At skulle ville. Om motivationsarbejde og motivationens tilblivelse og effekter, Kbh.: Samfundslitteratur

Lamont, M. (2004). The Dignity of Working Men, Cambridge, Harvard University Press

Lamont, M. og Thevenot, L. (2000). Rethinking Comparative Cultural Sociology, Cambridge, Cambridge University Press.

Macfarlane, B. (2016). Freedom to Learn. The threat to student academic freedom and why it needs to be reclaimed, London: Routledge.

Sarauw, L.L. & Madsen, S.R. (2016). Studerende i en fremdriftstid – prioriteter, valg og dilemmaer set i lyset af fremdriftsreformen. DPU, Aarhus Universitet. http://edu.au.dk/fileadmin/edu/Forskning/EPOKE/Ebog_-_Fremdriftsreform_-MARTS_2015.pdf (december 2019)

Sarauw, L. L., & Madsen, S. R. (2017). 'Risikonavigation i fremdriftsstormen: når studerende oversætter fremdriftsreformen ud fra nye risikologikker.' I: Dansk universitetspædagogisk Tidsskrift, 12 (22), 141-152.

Sarauw, L.L. & Andersen, H.L. (2016). 'Målstyring og fremdrift: Soppedidaktik og fremtidens vidensarbejder.' Dansk Pædagogisk Tidsskrift vol. 1. Artikel 5.

Shahidul, S. M., & Karim, A. H. M. Z. (2015). Factors contributing to school dropout among the girls: a review of literature. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences 3(2), 25–36.

UFM/Regeringen (2013). Aftale om en Reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse: <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/reform-af-su-systemet-og-rammerne-for-studiegennemfoerelse/reform-af-su-systemet-og-rammerne-for-studiegennemfoerelse.pdf>

UFM/Kvalitetsudvalget (2015). Nye veje og høje mål - samlet analyserapport: <https://ufm.dk/publikationer/2015/nye-veje-og-hoje-mal/nye-veje-og-hoje-mal-samletanalyserapport.pdf>

UFM/Regeringen (2017). Nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser: <https://ufm.dk/lovstof/politiske-aftaler/endelig-aftale-nyt-bevillingssystem-for-de-videregaende-uddannelser.pdf> (december 2019)

UFM/Udvalg om bedre Universitetsuddannelse (2018a). Universitetsuddannelser til fremtiden: <https://ufm.dk/publikationer/2018/universitetsuddannelser-til-fremtiden> (december 2019)

Ulriksen, L. & C. Nejrup (2017). 'Quality And Time – The Time Budget Of University Students,' abstract for the European Conference of Education Research, Cph: <http://www.eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/22/contribution/41685> Wittrup, J., Jacobsen, C. B., & Andersen, L. B. (2014). Fastholdelse: Hvad har betydning for omfanget af frafald? I L. B. Andersen, P. Bogetoft, J. G. Christensen, & T. Tranæs (red.), Styring, ledelse og resultater på ungdomsuddannelserne (s. 157-173). Odense: Syddansk Universitetsforlag.